

SPONDEA

Dítě v centru

Konference programu CZ 04

Ohrožené děti a mládež

Praha, 1.6.2017

Podpořeno z grantu z Islandu, Lichtenštejska a Norska

Spondea - poskytované služby

- individuální psychologická práce s dětmi a dospívajícími v krizových situacích
- poradenská a terapeutická práce s celou rodinou
- poradenství a terapie pro osoby ohrožené domácím násilím a stalkingem
- program pro osoby nezvládající agresi ve vztazích
- ambulance klinické psychologie

- pověření pro výkon sociálně právní ochrany dětí
- vzdělávání dalších odborníků, programy primární prevence rizikového chování pro ZŠ a SŠ

- Dostupnost: Brno + detašovaná pracoviště v JmK

Hlavní principy naší práce

- **Profesionalita, diskrétnost, respekt ke klientovi, kompetentnost, zodpovědnost**
- **Systemový přístup** (pracujeme se všemi členy rodinného systému – aktivizace, podpora) – služby „pod jednou střechou“
- **Komplexní přístup** (nabídka komplexních služeb „na míru“ klientovi)
- **Interdisciplinární přístup** (spolupráce s OSPODy, policií, soudy, zdravotnickými zařízeními, se školami, ...)

Projekt „Dítě v centru“

- Zaměřen na zlepšení kvality systému péče o děti a jejich ochrany při zohlednění názorů klíčových aktérů a současně zapojení dětí o rozhodovacích procesů.
- Postaven na dvou klíčových aktivitách, kterými jsou:
 - **komunikace mezi subjekty**, které se podílí na řešení případů jednotlivých dětí,
 - **přímá práce s dětmi** - zjišťování jejich názorů a zapojování do rozhodovacích procesů.

Cíle projektu:

- Návrh systému součinnosti všech subjektů, které se podílejí na řešení situace dětí, a jeho zavedení do praxe.
- Ochrana práv a zájmů dítěte.
- Zapojení dítěte do procesu rozhodování tak, aby mělo informace přiměřené jeho věku o dalším vývoji situace, bylo zohledněno jeho právo na vyjádření vlastního názoru a následně mu bylo umožněno podílet se na řešení rodinné situace.
- Zefektivnění práce s rodinami – optimalizace doby řešení jednotlivých případů, prevence systémového zatížení dítěte a jeho rodiny.
- Šíření získaných poznatků a dobré praxe.

Partneři projektu

- Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Jihomoravského kraje
<https://www.kr-jihomoravsky.cz/>
(zastřešení multidisciplinárních a mezioborových setkání)
- Oslo Krisesenter (Krizové centrum v Oslo)
<http://www.oslokrisesenter.no/>
(vzájemný přenos dobré praxe)

Prostředky k dosažení cíle

Komunikační strategie

- metodická multidisciplinární setkání
- případová mezioborová setkání
- příprava dítěte na případovou konferenci

Zapojení dětí do rozhodovacích procesů

- případová konference za aktivní účasti dítěte
- snížení zátěže kladené na děti během rodičovského konfliktu (rozvodu rodičů): -
 - individuální práce s dítětem
 - a/nebo skupinový program „Dítě v centru“

Hlavní myšlenky programu

Dítě v centru

- zapojení dětí do rozhodovacích procesů, zohlednění jejich názoru, vyslechnutí jejich přání zejména v souvislosti s řešením rozvodových sporů rodičů
- ochrana dětí před nadměrnou zátěží v důsledku rodičovských sporů
- minimalizování negativního dopadu konfliktů mezi rodiči na dítě
- vytvoření pozitivního modelu řešení konfliktů mezi rodiči
- zefektivnění práce s rodinami

Inspirace: Kinderen uit de Knel

Justine van Lawick a Margreet Visser

- <http://www.kinderenuitdeknel.nl>
- 20 letá zkušenost, programu po celé západní Evropě
- U 15% rodin, procházejících rozvodem, dochází k vysoce konfliktnímu rozvodu
- Vysoce konfliktní rozvody vtahují do sporu nejenom rodinu, ale celé okolí a instituce - produkují množství nedůvěry a nenávisti a nedovolují hledat konstruktivní řešení s ohledem na potřeby dětí
 - Cíl: zastavit válku rodičů v “zájmu dítěte”
 - Cíl: **dostat dítě ze střetu zájmu do centra zájmu rodičů**

Výchozí předpoklady

- reflektující proces ve smyslu postmoderních přístupů v psychoterapii
- efektivní je práce s celou rodinou (ne jen s dítětem), včetně zapojení sociální sítě rodičů
- oddělení rodičovských témat od expartnerského konfliktu (skrze sebezkušenost i edukaci)
- namísto soupeření rodičů -> spolupráce
- prostor pro děti pro vyjádření zkušenosti, jaké je to být v centru konfliktu
- skupinový terapeutický proces

Formální podoba programu

- Paralelní **dětská a dospělá skupina**
- **9 setkání** – 1 x za cca 2 týdny (1 síťovací setkání, 8 setkání rodičovské a dětské skupiny)
- **2,5 h**
- 2 bloky, uprostřed pauza, kdy jsou rodiče s dětmi
- **5 - 6 rodičovských párů**, počet dětí dle rodin
- **Tým**: 2 terapeuti dospělé skupiny, 2 terapeuti dětské skupiny, sociální pracovníce, dobrovolník

Rodičovská skupina

- Zapojení sociální sítě rodičů
- **Principy:** edukace + sebezkušenost + skupinová dynamika + domácí úkoly
- **Primární cíl:** omezení démonizace druhého rodiče, posun od svých potřeb k potřebám dítěte

Dítě uprostřed konfliktu

Aktivita z rodičovské skupiny

Dětská skupina

- dítě není tím, kdo na sobě potřebuje primárně pracovat
- prostor pro mluvení o svých pocitech v bezpečném prostředí
- skupina dětí se stejnou zkušeností
- prostor pro vzkaz rodičům o tom, jak se dítě mezi nimi cítí
- zábavný program (hry, tvoření)

- *Nehádejte se prosím!*
- *Nehádejte se! Je to děsný.*
- *Nehádejte se! A neignorujte mě!*
- *Je to zbytečný se hádat!*
- *Stop!!! Nechte toho!!!!!! Jste jako malé děti.*
- *Stop! Chováte se jako splašená zvěř.*

Účinnost programu

- Úspěšnost programu (pravidlo 3 třetin)
- Důležitým partnerem je OSPOD (zadavatel, motivace, návazná péče, role “toho zlého”)
- Množství rodičů žádající péči x množství rodičů ochotných ke změně - obtíže s obsazením programu
- Motivace rodičů - vnitřní x vnější

Reflexe rodičů

- „Dokázala jsem se vcítit do pocitů dítěte při hádce, ale také do partnera a pochopila jsem, co cítí.“
- „Změnil jsem způsob uvažování nad některými situacemi.“
- „Naučila jsem se díky programu vnímat různé situace i z pohledu dítěte. Snažím se opravdu v určité chvíli si nejprve představit, jak je v daný okamžik asi tomu dítěti a na základě toho se pokouším uzpůsobit své jednání či rozhodnutí.“
- „Pochopila jsem že i když partnerství už nefunguje, děti nás oba jako rodiče stále potřebují.“
- „Chyběly mi jasné postoje a rady psychologů, bez toho program nemá smysl a nic nepřináší.“

Vzkazy rodičů rodičům zvažujícím vstup do programu

- *„Budte trpěliví a ničeho se nebojte. Mluvte upřímně a výsledek se dostaví.“*
- *„Všem to mohu pouze vřele doporučit. Kdo nehledá těžko najde (řešení nejen svých problémů). Samozřejmě program nemůže a nevyřeší vše, ale významně pomáhá překonávat bariéry mezi rodiči i dětmi.“*
- *„Pokud se bojíte a jste naštvaní, jako jsem byl já, stejně neváhejte - program vám přinese víc, než jste schopni si v krizi zmítané době představit.“*
- *„Společná práce na společném výstupu s bývalým partnerem je základ hledat řešení jak se dohodnout.“*
- *„Dobře si to rozmyslete, program je pro děti a ne pro rodiče.“*

Úskalí

- Tým (odbornost, dostatek lidí, zastupitelnost)
- Finance
- Prostory
- Nadšení (je ho potřeba hodně :))
- Frustrace a potřeba ji zvládnout (výkyvy jsou normální)
- Bez supervize to nejde

...jak to začalo a jak to pokračuje...

- IV/2014 - workshop Justine van Lawick, “No Kids in the Middle”
- IX/2014 - 1. , pilotní, běh programu Dítě v centru
- 2015, 2016 - supervizní setkávání s tvůrkyněmi metodiky Justine van Lawick a Margreet Visser
- 2016 - certifikace programu pro SPONDEA, o.p.s.
- 2017 - kurzy, šíření metodiky programu Dítě v centru
- 2017 - žádost o akreditaci programu na MPSV

Sborník

Dítě v centru.

Sborník dobré praxe při zapojování dětí do rozhodovacích procesů.

Děkuji za pozornost

PhDr. Dagmar Úlehlová
SPONDEA, o.p.s.

www.spondea.cz

www.ic-brno.cz

www-nasilivrodine.cz